МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Агробіотехнологічний факультет

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Допускається до захисту
Зав. кафедри лісового господарства
_____проф. В.М. Хрик
«06» червня 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

СТРАТЕГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА СТАЛОГО ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ В ТАРАЩАНСЬКОМУ ЛІСНИЦТВІ ФІЛІЇ «БОГУСЛАВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДСГП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

Виконав: *Барановський Владислав Васильович*
Керівник: канд. біол. наук Масальський В.П._____

Рецензент доцент Крупа Н.М. _____
вчене звання, прізвище, ініціали *підпис*

Я, Барановський Влад, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності

Біла Церква – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант ОП „Лісове господарство"
_____ канд. біол. наук С.М. Левандовська

«06» червня 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу

Барановський Владислав Васильович

Тема: Стратегії збереження та сталого використання лісових ресурсів в Таращанському лісництві філії «Богуславське лісове господарство» ДСГП «Ліси України»

Керівник роботи: Масальський В.П., канд. біол. наук, доцент
Затверджено наказом ректора № 80/3 від 04 квітня 2024
Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до 03.06.2024 р.
Вихідні данні: Колекція виду роду *Alnus*, каталог деревних рослин дендропарку «Олександрія»
Перелік питань, що розробляються в роботі:

1) місцезнаходження лісництва та аналіз лісогосподарської діяльності;
2) літературний огляд та місцевий досвід;
3)детальний аналіз експериментального матеріалу тимчасових пробних площ;
4) проективні рішення випускної бакалаврської роботи;
5) висновки та пропозиції виробництву.
Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	1.12.2023	виконано
Методична частина	1.01.2024	виконано
Дослідницька частина	1.05.2024	виконано
Оформлення роботи	31.05.2024	виконано
Перевірка на плагіат	31.05.2024	виконано
Подання на рецензування	03.06.2024	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	04.06.2024	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Канд. біол. наук Масальський В.П.
підпис *вчене звання, прізвище, ініціали*

Здобувач _____ Барановський В.В.
підпис *прізвище, ініціали*

Дата отримання завдання «02» листопада 2023р.

АНОТАЦІЯ

Барановський В.В. Стратегії збереження та сталого використання лісових ресурсів в Таращанському лісництві філії «Богуславське лісове господарство» ДСГП «Ліси України»

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення факторів, які впливають на поліпшення якості та продуктивності деревостанів через:

- теоретичні, літературні та методичні джерела інформації;
- проведення польових досліджень,
- обґрунтування отриманих результатів досліджень.

У результаті досліджень:

1) вивчено місцезнаходження лісництва та аналіз лісогосподарської діяльності;

2) проведено літературний огляд та вивчено місцевий досвід;

3) зроблено детальний аналіз експериментального матеріалу тимчасових пробних площ;

4) запропоновані проектні рішення випускної бакалаврської роботи;

5) зроблені висновки та пропозиції виробництву.

Кваліфікаційна робота магістра містить 74 сторінок, 31 таблиця, 26 рисунків, список використаних джерел із 28 найменувань.

Ключові слова: склад насаджень, повнота, бонітет, рубки догляду, освітлення, прорідження, прочистка, прохідна рубка.

ANNOTATION

Baranovsky V.V. Strategies for conservation and recovery of forest resources in the Tarashchansky forestry branch of the “Boguslav Forest State” DSGP “Forests of Ukraine”

The method of qualified work is the development of factors that contribute to the improvement of berries and productivity of tree stands through:

- theoretical, literary and methodological sources of information;
- conducting field investigations,
- delineation of the results and follow-up.

The results follow:

1) local forestry research and analysis of forestry activities have been introduced;

2) a literary survey was carried out and scientific evidence was obtained;

3) a detailed analysis of the experimental material from time-tested test plots was completed;

4) approved design solutions for graduation bachelor's work;

5) development of concepts and proposals for production.

The master's qualification work contains 74 pages, 31 tables, 26 figures, a list of shortcuts with 28 names.

Key words: warehouse planting, replenishment, quality, clear cutting, clarification, thinning, cleaning, through-cutting.

ЗМІСТ

Вступ……...6
РОЗДІЛ 1……8
Поліпшення якості та продуктивності деревостанів рубками догляду……..8
1.1. Елементи рубок догляду та технологія їх проведення……..17
1.2. Догляд за молодняками…….....18
1.3. Догляд у жерднякових, середньовікових і пристигаючих деревостанах……..……19
РОЗДІЛ 2……22
Характеристика та аналіз пробних площ……22
РОЗДІЛ 3…….27
Коротка характеристика філії «Богуславське лісове господарство»……..….27
3.1. Місцезнаходження і площа лісогосподарського підприємства…..…27
3.2. Організація території. Обсяг і характер виконаних робіт лісовпорядних…….….29
3.3. Природно-кліматичні умови…….……...30
3.4. Шляхи транспорту……..30
3.5. Роль лісового господарства в економіці району та охорони навколишнього середовища……....31
РОЗДІЛ 4…….35
Підвищення продуктивності малолітніх соснових насаджень…….……35
4.1. Оптимізація та технологічне вдосконалення рубок догляду…….35
4.2. Економічна оцінка запроектованих заходів……63
РОЗДІЛ 5. ОХОРОНА ПРАЦІ……....65
Висновки та пропозиції……70
Список використаної літератури……..……..……..…72

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бруханік Р. Безперервне навчання лісівників задля кращого ведення лісового господарства: збірник презентацій з багатофункціонального наближеного до природи лісівництва. Кошице, 2010.

2. Всеєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. Софія, 23 25 жовтня 1995 р. Доступно: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_711.

3. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» № 2456-XII від 16.06.1992. Доступно: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12.

4. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття» від 29 листопада 1994 року № 257/94-ВР. Доступно: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show

5. Закон України «Про ратифікацію Протоколу про стале управління лісами до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат» № 5432-VI від 16.10.2012 р.

6. Інструкція з впорядкування лісового фонду України. Ч.1 «Польові роботи», 75 с., ч. 2 «Камеральні роботи». Ірпінь, 2006. 67 с. Доступно: www.lisproekt.gov.ua/fileadmin/user.

7. Криницький Г.Т. Вибіркова система господарювання – теорія, практика і перспектива для України / Г.Т. Криницький, В.В. Лавний, Я.П. Целень // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Лісівництво та декоративне садівництво». К.: ВЦ НУБіП України, 2012. Вип. 171, ч. 3. – С. 38-48.

8. Лісовий кодекс України. Закон України № 3404-IV, постанова ВР від 8 лютого 2006 року. Доступно: http://www.gefua.net/uk/links/ukrainian-legislation.html

9. Лісове господарство України. Державний комітет лісового господарства України. К.: ВД «Екоінформ», 2010. 64 с.

10. Насіння дерев та кущів. Методи відбирання проб, визначення чистоти, маси 1000 нас. та вологості: ДСТУ 5036: 2008. Чинний від 2009-01¬01. Київ: Держспоживстандарт України 2009. 45 с. (Національний стандарт України).

11. Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок. Постанова КМУ № 733 від 16 травня 2007 р. Доступно: zakon.rada.gov.ua/laws.

12. Правила рубок головного користування в гірських лісах Карпат. Постанова КМУ від 22 жовтня 2008 р. № 929. Доступно: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929-2008.

13. Правила відтворення лісів. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 р. № 303. Доступно: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/303-2007-%D0%BF.

14. Правила поліпшення якісного складу лісів. Постанова КМУ № 724 від 12 травня 2007 року. Доступно: zakon.rada.gov.ua/laws 272.

15. Проект організації і розвитку лісового господарства Борзнянського держлісгоспу Чернігівської області Державного комітету лісового господарства України. 1998. 347с.

16. Санітарні правила в лісах України. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 21.03.2012, No 136. Доступно: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0505-12.

17. Стойко С. М. Праліси як екологічні моделі для ренатуралізації вторинних фітоценозів / С. М. Стойко // Український ботанічний журнал. 2006. Т. 63. № 3. С. 358-368.

18. Соловій І. Еколого-економічна оцінка рубок переформування у контексті концепції наближеного до природи лісівництва [Соловій І. та ін.] // Еколого-економічні та соціальні проблеми неефективних і несталих методів ведення лісового господарства та незаконних лісозаготівель в Україні: зб. матер. Міжн. наук.- практ. конф., (Львів, 2-3 грудня 2010 р.). Львів: Товариство «Зелений Хрест», Ліга-Прес. 2011. С. 157-163.

19. Туниця Ю.Ю. Лісознавчі витоки еколого-економічного вчення: індуктивний підхід. Львів: РВВ НЛТУ України, 2002. Вип. 1. С. 11-20.

20. Туниця Ю.Ю. Природна економіка і наближене до природи лісівництво: ідентичність концепцій та можливості їхнього взаємозбагачення. Львів: РВВ НЛТУ України, 2011. Вип. 9. С.14-20.

21. Типове положення про навчання, інструктаж і перевірку знань працівників з питань охорони праці від 26.01.2005 р. № 15. Дата оновлення: 14.04.2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-94#Text (дата звернення: 15.01.2024).
22. Типове положення про службу охорони праці від 14.11.2004 р. № 255. Дата оновлення: 14.04.2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04#Text (дата звернення: 16.01.2024).
23. Управління землями з особливим режимом використання у контексті стратегії збалансованого розвитку природокористування : наукове видання / за ред. В.В. Горлачука. Миколаїв: Вид-во ПП «Шамрай», 2003. 148 с.
24. Чайка О.Г., Мокрий В.І. Заповідна справа. Навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2017. 144 с.
25. Чернявський М.В. Наближене до природи ведення лісового господарства в Україні // Лісовий і мисливський журнал. 2008. No 1. С. 14-17.
26. Чернявський М.В. Концептуальні засади наближеного до природи лісівництва / М.В. Чернявський, Г.Т. Криницький, В.І. Парпан, М.М. Ведмідь, В.О. Тарасенко // Наукові праці Лісівничої академії наук України: зб. наук. праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. 2012. Вип. 10. 328 с.
27. Шищенко П.Г., Гавриленко О.П., Циганок Є.Ю. Екосистемна цінність Голосіївського лісу як міської природоохоронної території : причини і наслідки деградації. Український географічний журнал. 2019. № 4(108). С. 40–49.
28. Шищенко П.Г., Гавриленко О.П., Циганок Є.Ю. Заповідні території в умовах мегаполісу: дигресія та шляхи відновлення (на прикладі окремих природоохоронних територій Києва). Український географічний журнал. 2020. № 4. С. 49–56.